

1. Konsektivní tlumočení je tlumočení, kdy řečník pronese větu, odstavec či delší úsek textu a to pak po něm opakuje tlumočnick v jiném jazyce. Konsektivní tlumočení se používá především při jednáních "u stolu", tiskových konferencích, apod. Nevhodné je naopak při konferencích a seminářích, kde jsou přednášeny souvislé referáty, a to ze dvou důvodů:

- celá akce se protáhne na dvojnásobnou dobu
- střídání projevu v různých jazycích vede k tomu, že posluchači se brzy přestanou soustředit.

Pokud je konsektivní tlumočení nezbytné při konferencích či seminářích a má trvat déle než půl dne, je zapotřebí dvou tlumočnicků, kteří se střídají.

Příklad simultánního tlumočení v kabině

2. Simultánní tlumočení (kabinkové) Používá se při konferencích, seminářích, a podobných příležitostech, kdy řečník mluví do jednoho mikrofonu a tlumočnick hovoří současně s ním, avšak jiným jazykem, do druhého mikrofonu. Posluchač si může vybrat, zda chce mít ve svých sluchátkách originál, nebo překlad (případně který z konferenčních jazyků).

Tlumočnick přitom sedí ve zvukově oddělené kabině, aby svým hlasem nerušil ostatní. Každá kabina by měla být obsazena nejméně dvěma tlumočnickými.

Vždy mě zajímalo, co si počne tlumočnick, když má okno nebo když jednoduše nerozumí.

V žádném případě nesmí zpanikařit. Musí prostě pokračovat, musí hovořit za každou cenu. V takovém případě se zřejmě nevyhne tomu, že něco i vynechá či zkrátí, důležité je, aby jeho výpověď dávala smysl. Musí se prostě chytnout a sledovat řeč dál. Většinou se hovoří ve větších celcích, takže to, co tlumočnickovi vypadlo, je možno pochopit později a obsah upřesnit. Někdy však dochází k opačným situacím, kdy řečník nedokončí myšlenku a je na tlumočnickovi, aby ji dokončil a dodržel tak daný obsah výpovědi. Důležitým článkem celého procesu je totiž především posluchač, který čeká, co ze sluchátek vyjde, a rozhodně ho neuspokojí, když tlumočnick mlčí.

Vystřídat tlumočnicka včas - !!!

a) Soudní tlumočnick

Soudním tlumočnickem je fyzická osoba zapsaná (jako tlumočnick) do **seznamu tlumočnicků a překladatelů** vedeného Ministerstvem spravedlnosti a **oprávněná k výkonu tlumočnické činnosti**.

Výkonem tlumočnické činnosti se rozumí provádění tlumočnických úkonů před orgány veřejné moci nebo v souvislosti s právním jednáním ve formě notářského zápisu. Úkony a činnost, jejichž předmětem je přepis nebo překlad výstupů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jsou posuzovány jako tlumočnická činnost.

Termín „tlumočník“ (zákonem č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících využívaný jak pro tlumočníky, tak pro překladatele) vystihuje pouze činnost, kterou vykonává profesionálně připravený odborník v oboru tlumočení, tj. **ústní konsekutivní nebo synchronní převod z jazyka výchozího do jazyka cílového**, zatímco písemný převod (překlad) provádí odborník označený terminologicky správně jako „překladatel“.

Profese tlumočníka je specifická, jelikož pro výkon této činnosti nestačí samotná znalost jazyka, a tlumočník musí být schopen rychle porozumět a analyzovat projev mluvčího. **Nejdůležitějším prvkem tlumočnické činnosti je tedy pohotovost.** Zejména pak v rámci soudní řízení jsou důležité aspekty přímé interakce s obžalovaným, advokáty, svědky, soudcem, státním zástupcem.

<https://www.kstcr.cz/cz/kst-cr-eticky-kodex>

Preambule

Tento etický kodex shrnuje nejvýznamnější povinnosti a práva soudního tlumočníka - člena KST ČR.

Postavení soudního tlumočníka se vyznačuje zvýšenou společenskou, právní a morální odpovědností. Připojením úřední pečeti ke svému úkonu se soudní tlumočník přímo podílí na odpovědnosti v souvislosti s prováděním úředních úkonů včetně vystavování veřejných listin. Soudní tlumočník se dále závazným způsobem podílí na právních úkonech fyzických a právnických osob. S ohledem na tyto skutečnosti soudní tlumočník – člen KST ČR – důsledně dodržuje platné zákony a nařízení a zavazuje se dodržovat i zásady uvedené v tomto kodexu.

Definice

Níže uvedené pojmy mají v tomto etickém kodexu následující význam: Soudním tlumočnickem se rozumí tlumočník/překladatel jmenovaný rozhodnutím příslušného krajského soudu, případně ministrem spravedlnosti, pro určitý jazyk (případně jazyky) a řádně zapsaný v centrálním seznamu tlumočnicků.

Zadavatelem se rozumí policejní orgán, státní zástupce, soudce, orgán veřejné moci, notář, advokát, agentura nebo jiná právnická či fyzická osoba.

1.

Soudní tlumočník je povinen dbát na **úměrnost** jím převzatých závazků z hlediska odborných znalostí, rozsahu a termínů, aby je byl schopen splnit podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Pokud soudní tlumočník není schopen požadovaný termín splnit v plné kvalitě a rozsahu, neprodleně na tuto

skutečnost upozorní zadavatele a dohodne s ním přijatelnější termín. Pozdější odmítnutí úkonu je možné pouze ze závažných důvodů (nemoc, úraz apod.). V takovém případě se tlumočnický úkon neprodleně omluví, popř. zajistí za sebe náhradního soudního tlumočnicka, ale pouze se souhlasem zadavatele.

2.

Požadovaný úkon je soudní tlumočnický úkon povinen provést **osobně** a jeho zadání dalším tlumočnickům, ať již z jakéhokoliv důvodu, je nepřijatelné. Od toho je třeba odlišit případ, kdy soudní tlumočnický úkon provede na požádání revizi překladu provedeného jiným tlumočnickem (soudním či nesoudním).

3.

Soudní tlumočnický úkon provádí úkon v nejvyšší možné **kvalitě**, a to jak z hlediska odborného, tak jazykového. Tlumočnický úkon, ať již se jedná o překlad či tlumočení, musí být funkčním ekvivalentem tlumočeného projevu či výchozího textu a přesně mu odpovídat. Není přípustné cokoli vynechávat či doplňovat (s výjimkou tzv. poznámek překladatele, připojených v závorce nebo jinak graficky odlišených, které jsou nutné pro správné pochopení významu překládaného textu).

4.

Soudní tlumočnický úkon je povinen dodržovat dohodnuté **termíny** a být dochvilný. Na místo jednání se dostaví s dostatečným předstihem.

5.

Převzetí a provedení úkonů, ke kterým není soudní tlumočnický úkon oprávněn (úkon do jazyka či z jazyka, pro který není soudní tlumočnický úkon zapsán u příslušného soudu, ověření kopie listiny či podpisu atd.) nebo které jsou v rozporu se zákonem, nebo úkonů, v nichž se soudní tlumočnický úkon cítí být podjatý, je **nepřijatelné**.

6.

K zajištění kvality tlumočnického úkonu či překladu je nutná řádná **příprava** soudního tlumočnicka, která spočívá v nahlédnutí do spisů či v získání informací o projednávané věci, v prostudování podkladů k jednání, obstarání přehledu odborných výrazů po případné konzultaci s odborníkem atd.

7.

Ústní projev soudního tlumočnicka v cílové řeči je srozumitelný, věrně reprodukuje obsah i výrazové prostředky projevu, který tlumočí.

8.

Tlumočník se v průběhu tlumočení průběžně přesvědčuje, zda osoba, které tlumočí, rozumí tomu, co je jí tlumočeno. Je-li zjevné, že osoba, které tlumočí, nerozumí obsahu tlumočené promluvy, je na tlumočnickovi, aby zadavatele na tuto okolnost upozornil. V zájmu zajištění kvality úkonu je, aby zadavatel nejasnosti vysvětlil.

9.

Soudní tlumočník dodržuje zásadu **nezávislosti a nestrannosti** a nepřipustí, aby mu někdo určoval, jakým způsobem má přednesený výrok tlumočit či překládat. Soudní tlumočník se zdrží jakéhokoliv kontaktu se stranami řízení kromě vlastního provedení úkonu. Toto platí zejména v případě soudního řízení, přípravného řízení apod.

10.

K **důstojnému vystupování** při tlumočnickém výkonu patří vhodné oblečení a upravený zevnějšek. Jakékoliv výstřednosti jak v projevu, tak i v zevnějšku a oblečení jsou nepřipustné. **Stejně nepřipustné je zasahovat do jednání vlastními myšlenkami či skákáním do řeči.** Při konsektivním tlumočení má však tlumočník právo požadovat, aby mu byla dána možnost tlumočit po kratších úsecích předneseného projevu.

11.

Soudní tlumočník dodržuje zásadu **diskrétnosti a mlčenlivosti**. O průběhu a obsahu jednání nesmí soudní tlumočník nikoho informovat a nesmí využít ve svůj prospěch informace, které při tlumočení získá.

12.

Soudní tlumočník věnuje zvýšenou péči **ochraně dokumentů**, které mu byly svěřeny k provedení ověřeného překladu, zvláště předchází jejich ztrátě, resp. poškození. Dále dbá, aby se tyto dokumenty nedostaly do cizích rukou a nebyly jakýmkoliv způsobem zneužity.

13.

Písemný projev soudního tlumočníka má **vzornou úpravu** pokud možno odpovídající úpravě překládaného dokumentu, nejsou v něm překlepy ani gramatické chyby, použité výrazové prostředky odpovídají terminologii cílového jazyka, jsou obecně srozumitelné a logické v mezích výchozího textu.

14.

Na chyby a **nedostatky ve výchozím textu** – zejména úředního charakteru – upozorní soudní tlumočnický zpravodaj a nebude je sám opravovat.

SEPT

15.

Soudní tlumočnický zpravodaj je **kolegiální vůči ostatním soudním tlumočnickým zpravodajům**. Vůči kolegům soudní tlumočnický zpravodaj nepoužívá nekalé soutěže, např. nabízením úkonů za neúměrně nízké honoráře za účelem získání klientely.

16.

Při **stanovení smluvní odměny** postupuje tlumočnický zpravodaj na základě sazeb obvyklých v místě a čase. Při účtování odměny dle zákona o znalcích a tlumočnických zpravodajích postupuje soudní tlumočnický zpravodaj v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o znalcích a tlumočnických zpravodajích a příslušné prováděcí vyhlášky. Soudní tlumočnický zpravodaj má rovněž možnost opřít své vyúčtování o existující relevantní rozsudky vyšších soudů a příp. judikáty, k nimž mu KST ČR v rámci svých možností umožní přístup.

SEPT

17.

Soudní tlumočnický zpravodaj je povinen neustále zvyšovat svou **kvalifikaci**, a to nejen v příslušné jazykové oblasti, ale i v souvisejících oblastech odbornosti, jako je např. znalost právního prostředí jazykových oblastí, v jejichž jazycích překládá a/nebo tlumočí. Samozřejmostí je udržování vysoké informovanosti a rozhledu. Jen vysoce vzdělaný a dobře informovaný soudní tlumočnický zpravodaj může podat kvalitní tlumočnický či překladatelský úkon.

SEPT

18.

Řešení stížností na soudní tlumočnické zpravodaje

SEPT

Účelem řešení stížností není potrestání soudního tlumočnického zpravodaje, ale upozornění na nevhodnost jednání a motivace k nápravě.

KST ČR se zabývá pouze stížnostmi na soudní tlumočnické zpravodaje, kteří jsou členy KST ČR. V případě stížností na tlumočnické zpravodaje, kteří nejsou členy KST ČR, je stížnost postoupena krajskému soudu, v jehož obvodu je tlumočnický zpravodaj zapsán.

Stížnosti mohou být jazykového i neязыkového charakteru (např. porušení zásady neustrannosti či mlčenlivosti) a mohou být podány jak třetími osobami, tak i jinými soudními tlumočnickými zpravodaji.

Stížnosti budou řešeny tříčlennou disciplinární komisí (jmenovanou ad hoc z členů představenstva a dozorčí rady), která bude postupovat neutrálně a s maximální důvěrností.

Soudnímu tlumočnickému zpravodaji – členovi KST ČR musí být umožněno se ke stížnosti vyjádřit písemně, popř. též ústně před disciplinární komisí. V případě stížností

jazykového charakteru, které nebudou moci členové komise posoudit, bude požádán o vyjádření konzultant, tedy instituce či osoba s příslušnou jazykovou odborností.

Výsledek posouzení bude sdělen jak osobě, proti níž stížnost směřovala, tak osobě, která stížnost podala. V případě konstatovaného porušení povinností bude postupováno v souladu se stanovami KST ČR.

19.

Práva soudního tlumočníka

1. Soudní tlumočník má právo žádat o vytvoření podmínek potřebných k řádnému výkonu své činnosti (např. možnost seznámit se se spisy či skutečnostmi, kterých se úkon týká; rozumná lhůta pro vyhotovení překladu apod.).
2. Soudní tlumočník má při splnění stanovených podmínek a se souhlasem zadavatele právo požádat o přidělení konzultanta, pokud určitá část zadaného úkonu přesahuje jeho znalosti či kompetence v dané odbornosti (např. z důvodu úzké specializace), viz § 10 zákona o znalcích a tlumočnících.
3. Pokud jeho žádosti není zadavatelem vyhověno, má právo odmítnout provedení úkonu.
4. Soudní tlumočník má právo na důstojnou a včas uhrazenou odměnu, přičemž vyplácení tlumočného v případě úkonů pro státní orgány se řídí soudním řádem procesním.

Schváleno na XXI. valné hromadě KST ČR v Praze dne 28. února 2015